

УДК 342.95

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-3-11>

Андрій КОРЕНЕВ[®]

кандидат юридичних наук
(Дніпровський державний університет
внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Робота присвячена дослідженню інноваційних підходів у адміністративному процесі, що є актуальним напрямом розвитку правової системи України в умовах сучасних викликів і швидкого технологічного прогресу. Мета дослідження полягає в усебічному аналізі впровадження новітніх технологій і методів в адміністративне судочинство, визначенні основних проблем, що виникають під час їх застосування, а також окресленні перспектив розвитку цих підходів у майбутньому. Автор здійснює детальний аналіз наявних інноваційних підходів, зокрема таких як електронне судочинство, автоматизація процесів, використання штучного інтелекту, розвиток альтернативних методів вирішення спорів і впровадження віртуальних судових процесів. Окремо розглядаються переваги й недоліки кожного із цих підходів, а також їхній вплив на ефективність, прозорість і доступність адміністративного судочинства. Підкреслюється, що електронне судочинство й автоматизація рутинних процедур є найважливішими напрямками розвитку адміністративного процесу, які вже зараз демонструють свою ефективність. Проте автор звертає увагу на те, що для досягнення повного потенціалу цих технологій необхідно подолати низку юридичних та організаційних бар'єрів, таких як недосконалість нормативно-правової бази, недостатня технічна підготовленість судової системи, а також низька кваліфікація кадрів. Штучний інтелект і віртуальні судові процеси розглядаються як перспективні технології, що можуть суттєво змінити характер адміністративного процесу в майбутньому. Автор відзначає, що використання штучного інтелекту в судочинстві відкриває нові можливості для підвищення точності й об'єктивності судових рішень, водночас створюючи нові виклики, пов'язані з питаннями відповідальності та кібербезпеки. Віртуальні судові процеси, своєю чергою, дають змогу забезпечити більшу доступність правосуддя для громадян, які не можуть фізично бути присутніми на судових засіданнях. Особливу увагу в статті приділено розвитку альтернативних методів вирішення спорів, таких як медіація та арбітраж, які можуть стати ефективним засобом розвантаження судів і скорочення термінів розгляду справ. Водночас автор наголошує на необхідності подальшого розвитку нормативно-правової бази для повноцінного впровадження цих методів в адміністративний процес. Автор також підкреслює важливість інтеграції міжнародного досвіду в упровадження інноваційних підходів у національну правову систему України. Використання кращих практик з інших країн, а також співпраця з міжнародними організаціями можуть допомогти уникнути помилок і пришвидшити процес модернізації адміністративного процесу в Україні. У висновках статті зроблено акцент на необхідності комплексного підходу до впровадження інноваційних підходів в адміністративний процес, що охоплює технічні, організаційні й законодавчі аспекти, а також підготовку кадрів і забезпечення правової визначеності. Автор наголошує, що успішна реалізація цих підходів сприятиме підвищенню ефективності судочинства, зміцненню довіри суспільства до судової системи, забезпеченню справедливості й дотриманню прав людини.

Ключові слова: інноваційні підходи, адміністративний процес, електронне судочинство, штучний інтелект, автоматизація процесів, альтернативні методи вирішення спорів, віртуальні судові процеси, нормативно-правова база, кібербезпека, судова система України.

© А. Коренев, 2024

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-8611-8998>

Постановка проблеми. В умовах стрімкого розвитку суспільства й технологій адміністративний процес стикається з новими викликами, які вимагають інноваційних підходів для підвищення ефективності та прозорості судочинства. Сучасні правові системи не можуть залишатися статичними; вони повинні адаптуватися до змін у суспільних відносинах, використовуючи сучасні технології й новітні методики управління процесами. Це, своєю чергою, створює необхідність перегляду традиційних підходів в адміністративному процесі та запровадження нових, інноваційних рішень.

Мета полягає в аналізі й оцінюванні інноваційних підходів в адміністративному процесі, визначенні основних проблем, що виникають під час їх запровадження, а також дослідженні перспектив розвитку цих підходів у контексті сучасних тенденцій. Зокрема, дослідження спрямоване на виявлення потенціалу інноваційних методів для покращення адміністративного судочинства в Україні та розроблення рекомендацій щодо їх ефективного впровадження.

Аналіз останніх публікацій свідчить про інтерес, що зростає, науковців до теми інновацій у правовій сфері, зокрема в адміністративному процесі. Такі дослідники, як В. Авер'янов, О. Андрійко, О. Бандурка, І. Голосніченко, Є. Додін, Р. Калюжний, С. Ківалов, А. Ключниченко, Л. Коваль, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, Є. Кубко, В. Олефір, В. Опришко, О. Остапенко, І. Пахомов, О. Рябченко, А. Селіванов, В. Цветков, Х. Ярмачі й ін., а також професори Харківського юридичного інституту О. Якуба, Р. Павловський, Ю. Битяк, М. Тищенко, В. Гаращук, В. Настюк, Н. Матюхіна, О. Фролова й ін. звертають увагу на необхідність запровадження нових підходів у судочинство для підвищення його ефективності та доступності. Зокрема, у працях вони підкреслюють значущість використання сучасних технологій, таких як електронне судочинство, автоматизація процесів, запровадження штучного інтелекту, а також розвиток альтернативних методів вирішення спорів. Однак, незважаючи на значну кількість досліджень, проблема залишається актуальною, що зумовлено як швидким розвитком технологій, так і змінами в суспільних відносинах, які потребують постійного вдосконалення адміністративного процесу.

Таким чином, стаття покликана заповнити наукові прогалини в дослідженні інноваційних підходів в адміністративному процесі й запропонувати нові шляхи їх запровадження з урахуванням сучасних викликів і тенденцій.

Виклад основного матеріалу. Інноваційні підходи в адміністративному процесі охоплюють широкий спектр новітніх методів і технологій, що спрямовані на підвищення ефективності, прозорості й доступності судочинства. Під інноваційними підходами варто розуміти ті зміни, які впроваджуються для модернізації адміністративного процесу, включаючи впровадження цифрових технологій, автоматизацію процесів, використання штучного інтелекту, розвиток електронного судочинства й альтернативних методів вирішення спорів. Ці нововведення мають на меті спростити і прискорити розгляд справ, забезпечити вищий рівень правосуддя та зменшити витрати для учасників процесу.

Сучасний адміністративний процес у багатьох країнах світу проходить через етап цифрової трансформації, яка є основою для багатьох інновацій [1, с. 288–299]. До ключових інноваційних практик, що вже активно застосовуються або перебувають на етапі впровадження, належать такі: електронне судочинство, яке передбачає впровадження електронних платформ для подання документів, спілкування між сторонами процесу та судом, а також проведення судових засідань у режимі відеоконференцій; автоматизація процесів через використання спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації рутинних процедур, таких як призначення суддів, розподіл справ, формування документів тощо; штучний інтелект, який застосовується для аналізу правових документів, прогнозування результатів справ, допомоги в прийнятті рішень та автоматичного розгляду дрібних адміністративних порушень; віртуальні судові процеси, які проводяться у віртуальному середовищі з використанням технологій віртуальної реальності або

доповненої реальності; альтернативні методи вирішення спорів, такі як медіація, арбітраж та інші позасудові способи вирішення конфліктів, що дають змогу розвантажити суди та прискорити розгляд справ [2].

Порівнюючи традиційні й інноваційні підходи в адміністративному процесі, можна виділити кілька ключових аспектів [3, с. 112–114]. Традиційні підходи часто характеризуються тривалими термінами розгляду справ, складними бюрократичними процедурами та значними витратами часу. Інноваційні підходи, зокрема автоматизація процесів та електронне судочинство, суттєво скорочують час на розгляд справ і зменшують обсяг паперової роботи. Прозорість традиційного адміністративного процесу може бути недостатньою через складність процедур і нерозуміння юридичних аспектів, тоді як інноваційні підходи забезпечують вищу прозорість, оскільки всі документи й рішення доступні в електронній формі та можуть бути легко переглянуті учасниками процесу. Традиційна система також обмежує доступ до суду через географічні або фінансові бар'єри, тоді як онлайн-платформи значно розширюють доступність судочинства для всіх верств населення, включаючи тих, хто проживає у віддалених районах. Традиційний адміністративний процес зазвичай є жорстко регламентованим і мало гнучким до змін, тоді як інноваційні підходи відрізняються високою гнучкістю й можуть швидко адаптуватися до нових умов і потреб суспільства. Завдяки використанню сучасних технологій, інноваційні підходи дають змогу підвищити якість правосуддя, зокрема, через більш точний аналіз даних і зниження ймовірності помилок у судових рішеннях.

Інновації в адміністративному процесі також значно впливають на правову культуру та професійну етику суддів та адвокатів. Нові технології потребують від юристів додаткових знань і навичок, а також переосмислення етичних стандартів. Зокрема, використання штучного інтелекту в судових процесах порушує питання про відповідальність за прийняті рішення, а також про збереження конфіденційності й захист персональних даних.

Аналіз сучасних тенденцій упровадження інновацій в адміністративний процес свідчить про їх важливість і необхідність для підвищення ефективності судочинства [4, с. 51–56]. Інноваційні підходи сприяють оптимізації процесів, забезпеченню прозорості, доступності й гнучкості судочинства, що є ключовими умовами для адаптації правової системи до сучасних викликів. Водночас успішне впровадження таких підходів потребує подальших досліджень і розроблення нормативної бази, яка б відповідала новим умовам і викликам.

Упровадження інноваційних підходів в адміністративний процес стикається з низкою проблем, які можуть суттєво ускладнити або навіть загальмувати їх реалізацію. Ці проблеми охоплюють юридичні, організаційні, соціальні й економічні аспекти, кожен із яких вимагає окремого аналізу та уваги.

Юридичні й організаційні проблеми. Основною юридичною перешкодою для впровадження інновацій є недосконалість нормативно-правової бази. Закони та підзаконні акти, що регулюють адміністративний процес, часто не встигають за швидкими технологічними змінами [5]. Це створює правовий вакуум, коли новітні технології не можуть бути повністю інтегровані в судову систему через відсутність необхідних нормативних актів. Наприклад, законодавство може не враховувати можливості електронного судочинства або використання штучного інтелекту, що робить такі нововведення формально нелегальними або невизначеними з правової точки зору. Крім того, часто існує проблема узгодження нових технологічних рішень з чинними процедурами, що потребує значних зусиль для адаптації та зміни законодавчих норм.

Організаційні проблеми включають низький рівень готовності судової системи до впровадження інновацій [6, с. 474–485]. Це може бути пов'язано як із технічними обмеженнями (відсутність необхідного обладнання, програмного забезпечення, інфраструктури), так і з кадровими питаннями. Багато судів не мають достатньо

кваліфікованих фахівців, здатних ефективно використовувати нові технології. Судові працівники, які звикли працювати за традиційними схемами, часто виявляються не готовими до змін, що викликає опір упровадженню нововведень. Така організаційна негнучкість може значно уповільнити процес модернізації адміністративного судочинства.

Соціальні й економічні аспекти також відіграють важливу роль у впровадженні інноваційних підходів в адміністративний процес. Зокрема, упровадження новітніх технологій часто супроводжується значними витратами, які не всі судові органи можуть собі дозволити. Високі витрати на закупівлю й обслуговування обладнання, розроблення й упровадження програмного забезпечення, навчання персоналу – усе це вимагає значних фінансових ресурсів, які можуть бути недоступні в певних юрисдикціях або регіонах. Окрім того, не всі учасники адміністративного процесу мають рівний доступ до нових технологій. Це стосується як громадян, так і адвокатів, що може призвести до соціальної нерівності й дискримінації окремих верств населення.

Ще однією соціальною проблемою є психологічна готовність учасників процесу до змін [7, с. 112–113]. Упровадження інновацій вимагає від усіх учасників адміністративного процесу – суддів, адвокатів, сторін процесу – змінити звичні способи роботи, що може викликати стрес і спротив. Зокрема, люди можуть боятися втратити контроль над процесом, зіштовхнувшись із новими технологіями, такими як штучний інтелект або автоматизовані системи. Це створює додаткові бар'єри для успішного впровадження інновацій.

Проблеми адаптації та впровадження інноваційних підходів також включають питання безпеки й конфіденційності [8, с. 33–46]. Використання електронних систем і технологій штучного інтелекту ставить під загрозу конфіденційність даних учасників процесу, що може призвести до витоку інформації або несанкціонованого доступу до неї. Крім того, питання кібербезпеки стають усе більш актуальними у зв'язку з розширенням використання цифрових технологій у судочинстві. Відсутність належного захисту інформації може спричинити серйозні правові наслідки й підірвати довіру до судової системи.

На додаток варто враховувати проблему інтероперабельності, тобто здатності різних систем працювати разом [9]. У багатьох країнах упроваджуються різні технологічні рішення, які не завжди сумісні одне з одним, що ускладнює їх інтеграцію в єдину судову систему. Це особливо актуально в умовах, коли адміністративний процес має бути узгоджений з іншими видами судочинства або з міжнародними правовими системами.

Водночас навіть після успішного впровадження інновацій їх використання може викликати питання щодо відповідальності. Наприклад, якщо рішення виносяться на основі аналізу штучного інтелекту, виникає питання: хто несе відповідальність за можливі помилки – суддя чи розробник програмного забезпечення? Ці й інші юридичні аспекти ще потребують детального опрацювання та нормативного врегулювання.

Таким чином, упровадження інноваційних підходів в адміністративний процес є надзвичайно складним завданням, яке вимагає комплексного підходу. Це стосується не лише технічного впровадження нових технологій, а й адаптації законодавства, організаційних структур, соціальної та економічної підтримки, а також розроблення нових етичних стандартів. Лише за умови успішного подолання всіх зазначених проблем інноваційні підходи можуть стати ефективним інструментом для модернізації адміністративного процесу.

Перспективи розвитку інноваційних підходів в адміністративному процесі є надзвичайно важливими для забезпечення ефективного, прозорого й доступного правосуддя в умовах сучасних викликів і швидкого технологічного прогресу [10, с. 308–322]. Ці перспективи охоплюють можливості подальшого розвитку наявних технологій, упровадження нових методів судочинства, а також інтеграцію міжнародного досвіду в національні правові системи.

Можливості подальшого розвитку наявних технологій в адміністративному процесі є значними. Електронне судочинство, автоматизація процесів і використання штучного інтелекту вже довели свою ефективність, проте їхній потенціал далеко не вичерпано. Одним із головних напрямів подальшого розвитку є розширення масштабів електронного судочинства. Це включає не лише подальшу цифровізацію документів, а й розвиток інтегрованих платформ, що дадуть змогу всім учасникам процесу ефективно взаємодіяти в цифровому середовищі. Наприклад, упровадження єдиної електронної системи обміну інформацією між судовими інстанціями, державними органами й учасниками процесу може суттєво прискорити розгляд справ і підвищити рівень прозорості судочинства.

Ще однією перспективою є подальший розвиток і вдосконалення автоматизованих систем для судового процесу [11, с. 158–163]. Це включає не лише автоматизацію рутинних завдань, таких як розподіл справ або формування процесуальних документів, а й більш складні завдання, наприклад, прогнозування результатів справ на основі аналізу попередніх рішень або автоматичне генерування судових рішень для простих адміністративних порушень. Подібні системи можуть значно розвантажити суди та скоротити час розгляду справ, що особливо важливо в умовах перевантаженості судових інстанцій.

Упровадження нових методів судочинства також відкриває широкі перспективи для адміністративного процесу. Одним із таких напрямів є розвиток віртуальних судових процесів із використанням технологій віртуальної реальності (VR) і доповненої реальності (AR). Ці технології дають змогу створювати повністю віртуальні судові засідання, де учасники можуть взаємодіяти в реальному часі, перебуваючи в різних місцях. Це може бути особливо корисним для розгляду справ, що потребують залучення експертів або свідків із різних країн, а також для забезпечення доступності правосуддя для осіб, які не можуть особисто з'явитися до суду через фізичні або географічні обмеження.

Ще однією перспективою є розвиток і поширення альтернативних методів вирішення спорів (ADR), таких як медіація, арбітраж та інші позасудові способи. Ці методи вже продемонстрували свою ефективність у розвантаженні судів і скороченні тривалості процесів. Подальший розвиток ADR в адміністративному процесі може включати впровадження онлайн-платформ для проведення медіації та арбітражу, що дасть змогу ще більше підвищити їхню доступність та ефективність. Крім того, розвиток спеціалізованих ADR-платформ може забезпечити швидкий і зручний спосіб вирішення спорів для певних категорій адміністративних справ, таких як податкові або митні спори.

Інтеграція міжнародного досвіду є ще одним важливим напрямом розвитку інноваційних підходів в адміністративному процесі. Багато країн уже мають успішний досвід упровадження новітніх технологій у судочинство, й Україна може скористатися цим досвідом для модернізації власної правової системи. Наприклад, упровадження європейських стандартів електронного судочинства або використання моделей штучного інтелекту, розроблених у США чи інших країнах, може стати основою для розвитку національних інноваційних рішень. Крім того, співпраця з міжнародними організаціями, такими як Європейський суд з прав людини або Міжнародний центр урегулювання інвестиційних спорів (ICSID), може допомогти в упровадженні кращих практик і стандартів в українському адміністративному процесі.

Прогнозування ефективності впровадження інновацій також є важливим аспектом перспектив розвитку адміністративного процесу. На основі досвіду інших країн і пілотних проєктів можна зробити висновки щодо потенційних результатів упровадження інновацій в Україні. Однак для цього необхідно проводити систематичні дослідження й аналіз ефективності новітніх технологій. Такий аналіз має враховувати як кількісні показники, такі як скорочення тривалості розгляду справ або зменшення витрат, так і якісні аспекти, включаючи рівень задоволеності учасників процесу, дотримання прав людини та забезпечення справедливості.

Рекомендації щодо подальших дій у напрямі розвитку інноваційних підходів в адміністративному процесі повинні включати розроблення комплексної стратегії цифрової трансформації судової системи. Така стратегія має охоплювати не лише технічні аспекти, а й питання законодавчого забезпечення, підготовки кадрів і забезпечення кібербезпеки. Особливу увагу варто приділити розробленню й упровадженню спеціальних навчальних програм для суддів, адвокатів та інших учасників судового процесу, що дасть змогу їм швидко адаптуватися до нових технологій. Крім того, необхідно продовжувати міжнародне співробітництво у сфері судочинства, зокрема обмін досвідом і кращими практиками з іншими країнами, що вже впровадили інноваційні підходи в адміністративний процес.

Таким чином, перспективи розвитку інноваційних підходів в адміністративному процесі є надзвичайно широкими та включають як подальший розвиток наявних технологій, так і впровадження нових методів судочинства й інтеграцію міжнародного досвіду. Успішна реалізація цих перспектив потребує комплексного підходу, що охоплює технічні, організаційні та законодавчі аспекти, а також підготовку кадрів і забезпечення відповідного рівня кібербезпеки. У результаті впровадження інновацій дасть змогу суттєво підвищити ефективність адміністративного процесу, забезпечити його прозорість, доступність і відповідність сучасним вимогам суспільства.

Висновки. Узагальнюючи результати дослідження, можемо стверджувати, що впровадження інноваційних підходів в адміністративний процес є необхідним і невідворотним кроком на шляху до модернізації судової системи в Україні. Розвиток цифрових технологій, автоматизація процесів, упровадження штучного інтелекту й альтернативних методів вирішення спорів відкривають нові можливості для покращення ефективності, прозорості та доступності судочинства. Однак цей процес супроводжується низкою викликів і проблем, які потребують комплексного підходу для їх вирішення.

По-перше, аналіз показав, що існує значний потенціал для розвитку й удосконалення вже впроваджених інноваційних рішень, таких як електронне судочинство та автоматизація рутинних завдань. Ці підходи можуть значно скоротити час розгляду справ, зменшити адміністративні витрати й підвищити якість судових рішень. Проте для досягнення повного потенціалу необхідно подолати юридичні й організаційні бар'єри, зокрема вдосконалити нормативно-правову базу та забезпечити належну технічну інфраструктуру.

По-друге, упровадження нових технологій, таких як штучний інтелект і віртуальні судові процеси, має величезний потенціал для трансформації адміністративного процесу. Використання AI для аналізу правових документів і прогнозування результатів справ може суттєво підвищити точність та об'єктивність судових рішень. Водночас віртуальні судові процеси відкривають нові можливості для забезпечення доступності правосуддя, особливо для учасників, які не можуть бути фізично присутніми на судових засіданнях. Однак упровадження цих технологій також вимагає вирішення питань конфіденційності, кібербезпеки та відповідальності за прийняті рішення.

По-третє, розвиток альтернативних методів вирішення спорів, таких як медіація та арбітраж, є перспективним напрямом для розвантаження судів і скорочення тривалості адміністративних процесів. Упровадження спеціалізованих онлайн-платформ для ADR може значно підвищити доступність та ефективність цих методів, проте потребує законодавчої підтримки й розвитку відповідних процедур.

По-четверте, інтеграція міжнародного досвіду є важливим аспектом для успішного впровадження інноваційних підходів в адміністративний процес. Вивчення й адаптація кращих практик з інших країн, а також співпраця з міжнародними організаціями можуть допомогти Україні уникнути помилок і пришвидшити процес модернізації. Проте варто пам'ятати про необхідність адаптації міжнародного досвіду до національних реалій, ураховуючи особливості правової системи та соціально-економічні умови.

Загалом перспективи розвитку інноваційних підходів в адміністративному процесі є надзвичайно позитивними. Проте для їх реалізації необхідно подолати низку викликів, включаючи вдосконалення законодавства, підвищення технічної підготовленості судової системи, забезпечення соціальної й економічної підтримки, а також формування нових етичних стандартів для роботи з інноваційними технологіями. Важливо також урахувати, що успішне впровадження інновацій можливе лише за умови комплексного підходу, який охоплює всі аспекти адміністративного процесу – від технічної підтримки до підготовки кадрів і забезпечення правової визначеності.

Таким чином, висновки дослідження свідчать про необхідність активного впровадження інноваційних підходів в адміністративний процес для його адаптації до сучасних викликів. Успішна реалізація цих підходів не лише підвищить ефективність судочинства, а й сприятиме зміцненню довіри суспільства до судової системи, забезпеченню справедливості й дотриманню прав людини. Подальші дослідження в цій сфері повинні бути спрямовані на глибший аналіз ефективності впроваджених інновацій і розроблення рекомендацій щодо їх удосконалення з урахуванням національних особливостей.

Список використаних джерел

1. Shevchenko Y. The digitization of administrative justice in Ukraine. *Teisinės minties šventė*. 2022. P. 288–299. URL: <https://cris.mruni.eu/server/api/core/bitstreams/afaf529b-58b0-4bb2-a3ed-7a25b456cde3/content>.
2. Henman P. Administrative justice in a digital world. New York : The Oxford Handbook of Administrative Justice, 2020. 673 p.
3. Малетич М. Розвиток теоретико-правових підходів до розуміння сутності адміністративного процесу та його структури: порівняльно-правове дослідження. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2020. № 48. С. 112–114.
4. Малетич М. Адміністративний процес в Україні в контексті адміністративно-правової реформи. *Правові новели*. 2021. № 13. С. 51–56.
5. Адміністративний процес України : монографія. Харків : ХНУВС : Майдан, 2019. 422 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/56fb692b-0382-4f2b-bdba-ab9d937860f5/content>.
6. Сопільник Р. Вимоги до суддів у законодавстві про судовий устрій та статус суддів у Німеччині. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Юридична»*. 2013. № 1. С. 474–485.
7. Савченко Г. Професійно-психологічна підготовка суддів: концептуальні засади. *Сучасні проблеми порівняльного правознавства*. 2015. С. 112–113.
8. Брижко В., Пилипчук В. Приватність, конфіденційність та безпека персональних даних. *Інформація і право*. 2020. № 1(32). С. 33–46.
9. International Journal of Law and Information Technology. 2010. Volume 18. Issue 4. Pages 301–331. URL: <https://doi.org/10.1093/ijlit/eqq008>.
10. Pryimak M. Innovative approaches to risk management in the field of public administration in Ukraine: prospects and limitations. *Amazonia investiga*. 2024. № 13.74. P. 308–322.
11. Наливайко Л., Романов А. Поняття, ознаки та значення транспарентності в контексті євроінтеграції. *Visegrad journal on human rights*. 2016. № 4/1. С. 158–163.

Надійшла до редакції 23.08.2024

Прийнято до опублікування 26.09.2024

References

1. Shevchenko Y. The digitization of administrative justice in Ukraine. *Teisinės minties šventė*. 2022. P. 288–299. URL: <https://cris.mruni.eu/server/api/core/bitstreams/afaf529b-58b0-4bb2-a3ed-7a25b456cde3/content>.
2. Henman P. Administrative justice in a digital world. New York : The Oxford Handbook of Administrative Justice, 2020. 673 p.
3. Maletych M. Rozvytok teoretyko-pravovykh pidkhodiv do rozuminnia sutnosti administratyvnoho protsesu ta yoho struktury: porivnialno-pravove doslidzhennia. *Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. ser.: yurysprudentsiia*. 2020. № 48. S. 112–114.
4. Maletych M. Administratyvnyi protses v Ukraini v konteksti administratyvno-pravovoi reformy. *Pravovi novely*. 2021. № 13. S. 51–56.

5. Administratyvnyi protses Ukrainy : Monohrafiia. Kharkiv: KhNUVS : Maidan, 2019. 422 s. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/56fb692b-0382-4f2b-bdba-ab9d937860f5/content>.
6. Sopilnyk R. Vymohy do suddiv u zakonodavstvi pro sudovyi ustrii ta status suddiv u Nimechchyni. Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. seriia yurydychna. 2013. № 1. S. 474–485.
7. Savchenko H. Profesiino-psykholohichna pidhotovka suddiv: kontseptualni zasady. Suchasni problemy porivnialnoho pravoznavstva. 2015. S. 112–113.
8. Bryzhko V., Pylypchuk V. Pryvatnist, konfidentsiinst ta bezpeka personalnykh danykh. Informatsiia i pravo. 2020. № 1 (32). S. 33–46.
9. International Journal of Law and Information Technology, Volume 18, Issue 4, Winter 2010, Pages 301–331, <https://doi.org/10.1093/ijlit/eqq008>
10. Pryimak M. Innovative approaches to risk management in the field of public administration in Ukraine: prospects and limitations. Amazonia investiga. 2024. No. 13.74. P. 308–322.
11. Nalyvaiko L., Romanov A. Poniattia, oznaky ta znachennia transparentnosti v konteksti yevrointehratsii. Visegrad journal on human rights. 2016. № 4/1. S. 158–163.

ABSTRACT

Andrii Korenev. Innovative approaches in the administrative process: problems and prospects.

The article is devoted to the research of innovative approaches in the administrative process, which is an actual direction of the development of the legal system of Ukraine in the conditions of modern challenges and rapid technological progress. The purpose of the study is to comprehensively analyze the implementation of the latest technologies and methods in administrative proceedings, to identify the main problems that arise during their application, as well as to outline the prospects for the development of these approaches in the future. The author carries out a detailed analysis of existing innovative approaches, in particular, such as electronic justice, process automation, the use of artificial intelligence, the development of alternative dispute resolution methods and the introduction of virtual court processes. The advantages and disadvantages of each of these approaches are considered separately, as well as their impact on the efficiency, transparency and accessibility of administrative proceedings. It is emphasized that electronic justice and automation of routine procedures are the most important areas of development of the administrative process, which are already demonstrating their effectiveness. However, the author draws attention to the fact that in order to achieve the full potential of these technologies, it is necessary to overcome a number of legal and organizational barriers, such as the imperfection of the legal framework, insufficient technical preparation of the judicial system, as well as low qualification of personnel. Artificial intelligence and virtual court processes are considered promising technologies that can significantly change the nature of the administrative process in the future. The author notes that the use of artificial intelligence in the judiciary opens up new opportunities for increasing the accuracy and objectivity of judicial decisions, while at the same time creating new challenges related to issues of liability and cyber security. Virtual court processes, in turn, make it possible to ensure greater access to justice for citizens who cannot physically attend court sessions. The article pays special attention to the development of alternative methods of dispute resolution, such as mediation and arbitration, which can become an effective means of relieving the burden on courts and shortening the time of cases. At the same time, the author emphasizes the need for further development of the legal framework for the full implementation of these methods in the administrative process. The author also emphasizes the importance of integrating international experience in the implementation of innovative approaches into the national legal system of Ukraine. Using best practices from other countries, as well as cooperation with international organizations, can help avoid mistakes and speed up the process of modernization of the administrative process in Ukraine. The conclusions of the article emphasize the need for a comprehensive approach to the implementation of innovative approaches in the administrative process, covering technical, organizational and legislative aspects, as well as personnel training and ensuring legal certainty. The author emphasizes that the successful implementation of these approaches will help increase the efficiency of the judiciary, strengthen public trust in the judicial system, ensure justice and respect for human rights.

Key words: *innovative approaches, administrative process, electronic justice, artificial intelligence, process automation, alternative methods of dispute resolution, virtual court processes, legal framework, cyber security, judicial system of Ukraine.*